

Oslo, 2. september 2010

Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim
Miljøverndepartementet
P.B. 8013 Dep
0030 Oslo

Re. Forhandlinger om global avtale om tilgang til og fordeling av utbytte ved bruk av genetisk materiale knyttet til Konvensjonen om biologisk mangfold.

Det vises til pressemelding fra Miljøverndepartementet av 19.07. 2010 om at det på FN-møtet i Montreal i juli d.å. ble oppnådd resultater som gjør et en kom et skritt nærmere en avtale om rettferdig fordeling av godene ved bruk av genressurser. Målet er at det skal oppnås enighet om en global avtale på partsmøtet som er knyttet opp mot Konvensjonen om biologisk mangfold i Japan i oktober i år.

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), Norsk Industri og dets bransjeforening Norsk Biotekforum vil med dette komme med noen kommentarer knyttet til de posisjoner som den norske forhandlingsdelegasjonen har inntatt i de pågående forhandlinger vedrørende ovennevnte protokoll.

Innledningsvis vil vi gi uttrykk for vår støtte til Biomangfold konvensjonens målsettinger om å bevare det biologiske mangfoldet og å sikre bærekraftig bruk. Vi støtter også fullt ut intensjonen om at Konvensjonen skal sikre tilgang til genressurser og en rettferdig fordeling av goder fra kommersiell utnyttelse av genressurser.

Internasjonalt perspektiv.

Utgangspunktet for våre kommentarer er at et effektivt IPR system (beskyttelse av intellektuelle rettigheter) er en forutsetning for effektiv nasjonal innovasjon. Beskyttelse av oppfinnelser er blitt mer og mer viktig i alle kunnskapsbaserte økonomier. Det skjer samtidig en globalisering av intellektuelle rettigheter gjennom en harmonisering av IPR konvensjoner globalt. IPR er bl.a. kommet inn i WTO-avtalen gjennom den såkalte TRIPS-avtalen (Trade related aspects of Intellectual Property Rights). Harmonisering av norsk patentpolitikk vil gjøre det mer attraktivt for norske og utenlandske virksomheter å etablere og utvikle forskningsbasert virksomhet i Norge. Det er viktig for å kunne høste resultater fra de betydelige forskningsinvesteringer som er gjort det siste tiåret, i form av forskjellige typer sentre og store satsninger i Forskningsrådet bl.a. innenfor funksjonell genomforskning og bioprospektering. Norske bioteknologibedrifter er avhengig av et samarbeid med internasjonale aktører for å kunne lykkes, og det er igjen avhengig av et robust system for beskyttelse av IPR.

Det er viktig å være klar over at Biodiversitetskonvensjonen ikke er et instrument for å regulere patentering. Immaterielle rettigheter er bare en av mange faktorer som kan påvirke muligheten for å nå konvensjonens målsettinger.

Kommentarer til utkastet til protokoll pr 28.07.10:

Kildeland

Norge har i likhet med en rekke EU land innført bestemmelser om plikt til å opplyse hvor det biologiske materialet kommer fra. Norge har støttet et forslag om at dette kravet inkluderes i protokollen (Article 13) i motsetning til bl.a. EU og Sveits som har gått i mot at det tas inn i protokollen. Begrunnelsen er at The World Intellectual Property Organization (WIPO) er den organisasjonen som har mandatet for forhandlinger knyttet til IPR og genetiske ressurser og at slike forslag først bør diskuteres i WIPO. Vi vil i denne sammenheng gi uttrykk for vår støtte til EUs posisjon og derfor be om at referansen til krav om opplysning av kildeland (Article 13) blir sløffet i protokollen. Utfordringen er å lage regler som er praktiserbare og følgelig er det viktig at slike regler utformes i samarbeid med industrien.

Vi vil forøvrig bemerke at begrepet "kildeland" ("country of origin") er et dårlig definert begrep. Begrepet "kildeland"/ "country of origin", vil vi foreslå blir erstattet med for eksempel "provider country", "source country" eller liknende, som angir det land, hvor den genetiske ressurs er kommet/hentet fra. I den nye kinesiske patentlov er begge begreper innført, slik at man skal angi hvilket land materialet er kommet fra og, hvis det kjennes, materialets "country of origin". Genetiske ressurser er jo i årtusener flyttet rundt med dyr, mennesker, vinden, m.v., så en ressurs kan i dag finnes langt fra sitt "opprinnelsessted".

Bestemmelser om tilbakevirkende kraft.

FN-konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) har bestemmelser om at tilgang til genmateriale krever forhåndssamtykke ("prior informed consent") fra det landet genmaterialet kommer fra og at dette skal skje på gjensidig avtalte vilkår ("mutually agreed terms"). Disse vilkårene kan ifølge CBD også inkludere bestemmelser om eventuell fordeling av fortjenesten ("benefit sharing") ved bruk av det biologiske mangfoldet.

I utkastet til protokoll støtter Norge et kompromiss om at genetisk materiale ervervet før protokollen ble vedtatt også skal omfattes av reglene for fordeling av fortjenesten. Selv om det i protokollen er brukt uttrykket "oppmuntre" ("encourage") som ikke gir noe rettslig krav så bringer det de industrielle aktører i en vanskelig situasjon fordi det skaper forventninger om deling av utbytte for ressurser som var overført lenge før det ble enighet om noen protokoll. Vi vil anbefale at Norge ikke støtter formuleringer som kan oppfattes å ha tilbakevirkende kraft.

Administreringen av internasjonale regler for beskyttelse av IPR

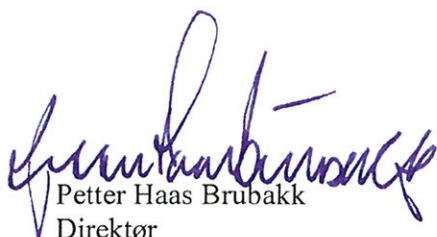
Land som er medlemmer av WTO må etterleve kravene i blant annet TRIPS-avtalen (Trade-related aspects of Intellectual Property Rights). TRIPS-avtalen innebærer bl.a. at det skal kunne gis patent på oppfinnelser hvor gener og mikroorganismer samt mikrobiologiske

fremgangsmåter inngår. EU og Sveits anbefaler at WTO og WIPO skal lage regler for opplysning om hvor det genetiske materialet er hentet fra og at det ikke er hensiktsmessig at denne bestemmelsen tas inn i protokollen tilknyttet CBD (Konvensjonen om biologisk mangfold). Begrunnelsen er at det vil skape store praktiske problemer for industrien og stor usikkerhet. Det vil kunne gjøre bioprospektering kommersielt uinteressant. NHO og Norsk Industri vil anbefale at Norge slutter seg til EUs posisjon i denne sammenheng.

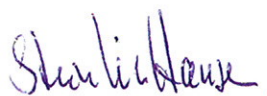
NHO og Norsk Industri vil avslutningsvis gi uttrykk for at vi gjerne vil ha mer informasjon om de pågående forhandlinger, og dessuten en nærmere utdyping av hva som er begrunnelsen for at Norge inntar andre posisjoner enn det EU gjør i en rekke spørsmål. Vi etterlyser i den sammenheng høringsprosesser med berørte aktører.

Bioteknologi er et satsningsområde i Norge og EU, og det er derfor viktig at det utformes et praktikabelt regelverk som ikke er til hinder for utviklingen av nye kunnskapsintensive bedrifter. Det er mange som hevder at Norge har et stort potensiale for nye bedrifter knyttet til marin bioprospektering. Det vil sannsynligvis kunne gi ny næringsvirksomhet med hensiktsmessige rammebetingelser.

Med vennlig hilsen

Petter Haas Brubakk
Direktør
Næringslivets Hovedorganisasjon

Stein Lier Hansen
Adm. direktør
Norsk Industri

Bjørn Fuglaas
Styreleder
Norsk Biotekforum

Kopi:
Utenriksdepartementet
Nærings- og handelsdepartementet

